

Helyesírás a bitek birodalmában

XXVII. Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny

Szerkesztette
BÁRDOS DÓRA
TÓTH ETELKA

Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
Nagykőrös, 2024

A kötet megjelenése a Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Karának támogatásával a *Művészetek és nyelvek találkozása* projekt keretében valósult meg.

Szerkesztők
BÁRDOS DÓRA
TÓTH ETELKA

Szakmai lektor
H. TÓTH ISTVÁN
ONHAUSZNÉ GODÓ BENITA

A borítón GÓRNAGY GYULA alkotása,
a *Simonyi-verseny* logója látható.

ISBN 978-615-6637-28-4

© Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar, 2024
© Szerzők, szerkesztők, 2024

A kiadásért felelős
DR. PAP FERENC
a KRE PK dékánja

Online kiadás

Tartalom

Bevezetés (Tóth Etelka)	6
A nyelv ápolása otthonunk gondozása (Pap Ferenc)	8
Fehér Ágota: A Simonyi-verseny lelki útján.....	10
Bárdos Dóra: Szépirodalmi szövegek a Simonyi-verseny példaanyagában.....	21
Fehér Éva: A helyesírási alapismeretek, a digitális írástudás és az ötödikes versenyfeladatok	40
Galuska László Pál – Szinger Veronika: Kisbetűk és nagybetűk	50
Vallent Brigitta: Érdekességek a 6. évfolyam második fordulójának eredményei kapcsán.....	83
Józsa Gabriella – Kovács Tibor Attila: Megoldottsági mutatók a 7. évfolyamon	96
Kiss Margit – Vallent Birigitta: A nyolcadik évfolyamos versenyzők eredményeiből.....	105
Erdélyi Erzsébet: Megjelenés után – megjelenés előtt	116
Abstracts	126
A kötet szerzői, közreműködői	129

MEGOLDOTTSÁGI MUTATÓK A 7. ÉVFOLYAMON

A tanulmány a Simonyi-verseny a 7. évfolyam által 2024-ben megírt második forduló feladat-sorát mutatja be. Elemzésünkben kíváncsiak voltunk arra, hogy a létrehozott struktúra összes-ségében milyen megoldottsági jellegzetességeket mutat. Kiemelten foglalkozunk a döntőbe jutott diákok eredményeivel, megkíséréljük felderíteni eredményeik alakulását, illetve azt, hogy mely helyesírási ismeretek segítették őket leginkább a jó szereplésben.

Kulcsszavak: tehetséggondozás, anyanyelvi kultúra, helyesírás, jelentés, megoldottsági mutatók

1. Elöljáróban

A 2024-ben 27 éves Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny je-lentős szerepet játszik a tehetséggondozásban és az anyanyelvi kultúra építésében. A megmérettetés, amelyen Magyarország és a határon túli magyarok lakta területek legjobb 5–8. osztályos helyesírói indulhatnak, háromfordulós. Az egyes feladatlapok megoldása egyre nagyobb koncentrációt és figyelmet igényel a továbbjutó diákoktól.

A következő generáció nevelésének továbbra is meghatározó eleme kell, hogy le-gyen anyanyelvünk ápolása, nyelvünk kiművelésének igénye. A magyar helyesírást szerencsére mindmáig magas presztízs jellemzi. Az iskolás megkérdezettek zöme, a tanárok, a szülők az általános műveltség részének tekintik a normakövető írásgya-korlatot a 21. században is, bár az internet világában ennek következetes megtartása egyre széttartóbban érvényesül.

A helyesírás meglévő tekintélyének ellenére az elkövetkezendő években lényeges kérdés lesz, hogy miképpen tudjuk beépíteni a feladatsorokba azokat a nyelvi ismere-teket és problémákat, amelyekkel a diákok hétköznapi során szembesülnek. A ta-nulói tapasztalatokra építés, az aktivitás ilyen profilú bevonása nemcsak a verseny fejlesztése, továbbélése miatt fontos, hanem azért is, mert az alkalmazott, kritikai gondolkodást is szem előtt tartó, problémaalapú anyanyelvi nevelés meghatározó le-het a felső tagozaton szükséges nyelvi tudás- és kompetenciaelemek átadásában is.¹

Az első fordulóhoz és a tavalyi elvekhez hasonlóan a feladatsorok idei összeál-lításban is fontos szerepet kapott a 5–6. osztályos helyesírási anyag, valamint az, hogy kreatív és gondolkodtató gyakorlatokat hozunk létre.² A feladatok tervezé-

¹ Domonkosi Ágnes – Ludányi Zsófia: Problémaalapú szemlélet az anyanyelvi nevelésben, in Istók Béla – Lőrincz Gábor – Lőrincz Julianna – Simon Szabolcs (szerk.): *Tankönyvkutatás – fordított tan-könyvek – kétnyelvűség, A Variológiai Kutatócsoport 9. nemzetközi tankönyvkutató szimpóziumának tanulmányai*, Komárom, Selye János Egyetem, 2020, 177–192.

² Kovács Tibor Attila – Józsa Gabriella – Kohodné Tóth Andrea: A 7. évfolyam második fordulójának eredményértékelése. A feladatlap összeállítási elvei, tapasztalatok és következtetések, in Bárdos Dóra – Tóth Etelka (szerk.): *Helyesírás és tehetséggondozás a digitális térben. XXVI. Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny, Nagykőrös, Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar, 2023, online kiadás, 44–53. [Helyesírás_és_tehetséggondozás](#)*

sében az okozza a legnagyobb nehézséget, hogy döntésre jussunk abban, milyen mértékben térhetünk el a tankönyvbeli helyesírási ismeretektől, feladatformáktól, és mennyire építhetünk egyéb, a korosztályra jellemző készségekre.

A fent leírt célok elérése érdekében arra az elhatározásra jutottunk, hogy kis lépésekben, de minden évben bővítjük azoknak a feladatoknak a körét, amelyek az ún. problémaalapú kategóriába tartoznak. Bízunk abban, hogy mindez elfogadható lesz a résztvevők számára is, hiszen – véleményünk szerint – hosszú távon ez tudja biztosítani a verseny innovatív jellegét és színvonalát.

2. A feladatlapok kialakításának egyéb szempontjairól

Az eredmények mérése, értékelése a felkészítő pedagógusok és a tartalomfejlesztő csapat számára egyaránt fontos, egyfajta útmutató a következő évi felkészüléshez.

Van néhány alapvetés, amelyre idén is nagyobb hangsúlyt fektettünk. Ide tartozik a gondolkodási műveletekre való tudatos építés, ami kiemelten jelenik meg a feladatok struktúrájában: így az analízis, szintézis, konkretizálás, általánosítás, absztrakció, reláció, összehasonlítás, kiegészítés, rendszerezés, analógia mind szerepet kapott az összeállításban.

Szerettünk volna változatos, kreatív kérdéseket feltenni, törekedtünk a szöveg-szemlélet megjelenítésére. A bemutatott szövegeket jellemzően szépirodalmi alkotásokból és a 6–7. osztályos nyelvtan-, irodalom- és történelemtankönyvekből vettük át. Az áttekinthetőség kedvéért szeretnénk rögzíteni, milyen helyesírási témaköröket építettük be a második fordulós feladatsorunkba:

- Kis és nagy kezdőbetűk (1., 20.)
- Betűrend (2., 4., 5., 21.)
- Írásmód (6., 7., 8., 11., 16., 18., 19., 23., 25.)
- Nevek toldalékolása (9., 13.)
- Helyesírási szabály kiegészítése (10.)
- Számok írása (12., 22.)
- Szóösszetételek (14.)
- Szöveges feladatok, szövegjavítás (15.)
- Hangok időtartam-jelölése (20.)
- Írásjelek (24.)

Valószínűleg magyarázatot igényel az, hogy miért található kilenc írásmóddal kapcsolatos feladat a listában. Két okot tudunk feltárni ezzel összefüggésben. Egyrészt ez a témakör az 5–6. osztályos helyesírásnak egyik kiemelt területe, számos írásbeli tevékenység jelenik meg ezzel kapcsolatban a tankönyvekben. Másrészt abból indultunk ki, hogy a helyesírási (ortográfiai) tudatosság alapvetően a morfológiai képességekre épül, vagyis írás közben erősen kell támaszkodni a morfológiai tudásra is.³

³ Margaret J. Snowling: *Dyslexia. A Very Short Introduction*, Oxford, Oxford University Press, 2019.

Az olvasás egyszerű modellje szerint az olvasás dekódolás és nyelvi megértési képesség, amelynek különböző tudatossági szintjei vannak: fonológiai, ortográfiai, morfológiai. A megértés nyelvi szintjei pedig: pragmatika, szintaktika és szemantika. Tehát kódorientált és jelentésorientált literációs fejlődésről beszélhetünk.⁴

Alapvetően fontosnak gondoljuk a jelentés és a nyelvi tudatosság kérdésének a középpontba állítását a feladatlap felépítésében – de természetesen a nyelvtanórai gyakorlatban is. Mindez nemcsak a helyesírás értelemtükröző szemléletének megértését segítené, hanem azoknak a szövegeknek is hatékonyabb befogadását tenné lehetővé, amelyekkel a tanuló a tankönyvekben szembesül.⁵

Lényeges tehát, hogy a diákok találkozzanak adekvát (problémaalapú) nyelvi mintával, szerezzenek nyelvi tapasztalatokat – lehetőleg még az 5. évfolyam elkezdése előtt. A megismert játékos, cselekedtető feladatok alapvetőek, de még fontosabb teret adni annak, hogy minél több megállapítást tehessenek a megfigyelt nyelvi jelenségekről, mert mindez hatékonyan fejleszti a nyelvi tudatosságot.⁶

További szempontjaink a következők voltak:

- Fontosnak tartottuk, hogy klasszikus magyar irodalmi műveltségelemek jelenjenek meg a feladatokban.
- Törekedtünk arra, hogy a Kárpát-medence minden tájegységéről építsünk be földrajzi neveket a példaanyagba.
- Alapforrásként tekintettünk a 6–7. osztályos tankönyvekre. Próbáltunk olyan szavakat, mondatokat keresni, amelyek az adott évnek és műveltségterületei valamelyikének fontos fogalmaihoz kapcsolhatók úgy, hogy valamennyi behelyezhető legyen a 7. osztályos helyesírási témakörök anyagába.

Összességében tehát a fejlesztéskor abból indultunk ki, hogy a helyesírási képesség nemcsak helyesírási szabályok megértésében, megtanulásában és alkalmazásában mérhető, vagy ezzel sajátítható el, hanem sok esetben analógiás, logikai műveletek is részt vesznek a képesség elsajátításában és alkalmazásában.

3. A vizsgálatról

3.1. A vizsgálat célja

Jelen tanulmány célja, hogy bemutassuk a Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny 7. évfolyamosok számára a második fordulóban készített feladatsorának megoldottsági mutatóit. Mivel minden évben új tesztet készítünk a versenyzők számára, ezért a feladatok bemutatása, elemzése segítséget nyújthat a pedagógusok

⁴ Juhász Valéria: *A beszédfejlődés segítése és a nyelvi tudatosság fejlesztése a sikeres olvasásért és tanulásért. Papír-ceruza-dobókocka játékgyűjteménnyel óvodásoknak és kisiskolásoknak*, Szeged, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2023.

⁵ Mivel a magyar helyesírás értelemtükröző is, számos más jellegzetessége mellett, vizsgálni kell a jelentésváltozást a helyes alak megtalálásához. Így adódik a forma és a jelentés egyidejű vizsgálatának fejlesztésben megjelenő fontossága. Pl. *folyt – fojt, fed – fedd*.

⁶ Juhász Valéria: *A nyelvi tudatosság fejlesztése óvodásoknak és alsó tagozatos tanulóknak dobókockás játékokkal, Képzés és Gyakorlat*, 2021/3–4, 136–148.

felkészítő munkájához. Ezért tanulságos a döntőbe jutott tanulók három fordulón keresztül elért teszteredményeinek elemzése is, amelyet szintén vizsgáltunk.

3.2. Minta és módszerek

A feladatok elemzése szintjén vizsgálatunk tárgya a második forduló volt. A minta összetételéről nem tudunk adatokat közölni, mert a verseny folyamán nem kérünk a diákoktól szociodemográfiai jellemzőket tartalmazó információkat. Az adatok elemzéséhez alapstatisztikai és paraméteres eljárásokat használtunk.

3.3. Mérőeszköz

Az online tér kínálta lehetőségek alapján mindhárom fordulóban hasonló feladattípusok voltak: behúzás, „bekattintós” és beírós feladatok. A beírós feladatok nagyobb figyelmet igényelnek, hiszen előfordulhat elgépelés vagy több szóköz használata, ami hibás megoldást adhat. A három forduló tesztjei nem ekvivalensek. A feladatok számát és megbízhatósági mutatóit az 1. táblázatban közöljük.

1. táblázat
Az egyes fordulók feladatainak száma és megbízhatósági mutatóik

Forduló	Ideje	Feladatok száma	Crombach- α
1.	2024. március 22–23.	23	0,82
2.	2024. április 15.	25	0,74
3.	2024. május 25.	26	0,85

Ahogy az 1. táblázatban látjuk, a második forduló Crombach- α értéke volt a legalacsonyabb. Annak érdekében, hogy lássuk, melyik feladat rontja a teszt megbízhatóságát, megnéztük a feladatok itemkihagyásos reliabilitását. Eszerint a 15 pontos feladat tűnik problémásnak. Ennek a feladatnak a kihagyása esetén a Crombach- α értéke 0,80-ra ugrott.

A második forduló helyesírási tesztjének pontszámai széles skálán mozogtak, 1–15 között. A véleményünk szerint legnehezebb komplex feladat 15 pontos volt. Itt a diákoknak a földrajzi nevek írásmódját kellett eldönteniük (egybe, külön, kötőjellel), majd a csoportosítást betűrendben kellett elvégezni.

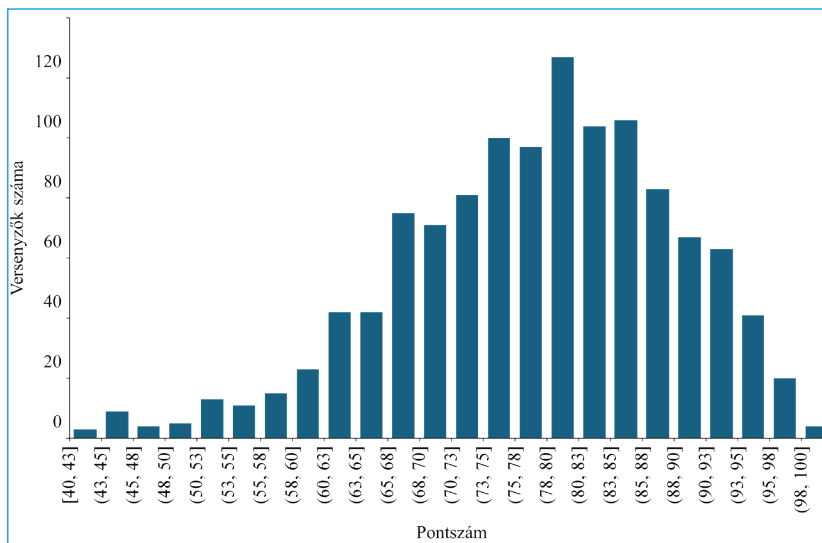
Az 1. és 3. feladatsorok magas reliabilitással rendelkeznek, ami azt jelenti, hogy a megalkotott versenytesztek belső konzisztenciája jó.

4. A második feladatsor megoldottsági mutatói: eredmények és értelmezések

A feladatlap átlagos megoldottsága 76,3 pont volt, a szórás viszonylag kicsi, 11,63. A legalacsonyabb pontszám 0 pont volt, az ezt elérő versenyző a megelőző fordulóban 84,8 pontot teljesített. Feltételezzük, hogy valamilyen oknál fogva nem töltötte

ki a tesztet. Ugyancsak erről tanúskodik a 2 pontos megoldottság is. A 2 pontos feladatlapot író tanuló az első fordulóban 83,04 pontot ért el.

A legjobb megoldottságú feladatlap 100%-os volt. Amennyiben megnézzük a kvartiliseket, azt látjuk, hogy az első negyedbe tartozók legmagasabb pontszáma 69,45. A második negyed felső határa 77,71 pont, a harmadik negyed 84,32 pontig tart. Az összes pontszám megoszlását az 1. ábra mutatja be.



1. ábra
Az elért pontszámok eloszlása

A vízszintes tengelyen a pontszámok intervallumait látjuk, a függőleges tengelyről a tanulók számát olvashatjuk le. Az 1. ábrán egy jobbra ferde görbét látunk, ami nem meglepő, hiszen ahogy fentebb írtuk, a feladatlap átlagos megoldottsága közel 70%-os volt. Ez egyrészt jelentheti azt, hogy nem volt nagyon nehéz a feladatsor. Bár az, hogy a 7. évfolyamos diákok legjobb helyesírói mérték össze tudásukat, nem feltétlenül a feladatlap könnyűségét jelenti, hanem inkább a tanulók alapos felkészültségét.

A feladatok megoldottságát a 2. táblázatban közöljük. A táblázatban más színnel emeltük ki a legjobban és legrosszabbul sikerült feladatokat. Ez azt mutatja, hogy a *j*-vel vagy *ly*-nal írandó szavak, illetve a magánhangzók írásmódja már teljesen belsővé vált a tanulóknál, ezen feladatok megoldottsága 90% fölötti. A helyesírási alapelvek felismerése könnyebben ment a diákoknak a párosítás feladatban (90% körüli). Abban az esetben, amikor bizonyos helyesírási alapelv szerint írt szavakat kellett kiválasztani más alapelv szerint leírt szavak köréből, már csak 60-70%-os lett a megoldottság. Ahogy korábban írtuk, az analógiára épülő feladatok megkönnyítik a diákok helyesírási tevékenységét.⁷

⁷ Kovács – Józsa – Kohodné Tóth: *A 7. évfolyam második fordulójának eredményértékelése*, 52.

A leggyengébb megoldottságú feladatok közé tartozott a betűrendbe sorolás két feladata is. Az egyik esetben azt a sort kellett a tanulóknak kiválasztani, amelyikben helyesen voltak a szavak betűrendbe sorolva. A másik feladatban egymáshoz nagyon hasonló szavakat kellett betűrendbe tenni az előttük álló számok leírásával. Mindkét feladat 0–1 pontos volt.

2. táblázat
A feladatok sorrendje nehézség szerint

Feladat sorszáma	Elérhető pont	Hibátlan megoldások (%)	Átlagos megoldottság (%)	Feladat jellege
1.	2	63,7	88,5	Kis- és nagybetű
2.	1	80	80	Betűrend
3.	5	32,4	76,2	Elválasztás
4.	1	55	55	Betűrend
5.	15	41,4	74,3	Komplex: földrajzi nevek + betűrend
6.	3	48,6	69	Helyesírási alapelv
7.	3	24,6	61,3	Helyesírási alapelv
8.	3	58,8	80,6	Írásmód
9.	4	9,2	55,2	Tulajdonnevek toldalékolása
10.	2	51,9	54	Többszörösen összetett szavak szabállyal
11.	2	90	95	Helyesírási alapelv (párosítás)
12.	3	54,4	87,6	Számnév
13.	5	61,8	85,5	Tulajdonnevek toldalékolása (személynév)
14.	5	17,8	66,6	Tulajdonnevek toldalékolása (földrajzi név)
15.	9	13,8	73,7	Komplex: szövegbeírás javítással
16.	5	80	97	A j és az ly
17.	7	5,4	57,4	Szavakra tagolás javítással
18.	2	73	85,8	Helyesírási alapelv (párosítás)
19.	4	20,6	75,4	Hasonló hangzású szavak
20.	4	64,4	94,2	Magánhangzó időtartam
21.	1	49	49	Betűrend
22.	3	49,7	85,6	Számnév
23.	2	62,2	69	Helytelenül írt szóalak kiválasztása
24.	4	44	87,5	Írásjelek pótlása
25.	5	49,8	90,4	A j és az ly

A legalacsonyabb, 49%-os megoldottságú feladat hibázási lehetősége nagyobb volt, egyrészt az egymáshoz nagyon hasonló szavak, másrészt a számok sorban való leírása miatt. Hiszen a szabályok tudásán túl a versenyzőknek arra is figyelni kellett, hogy ne hagyjanak szóközt sehol a megoldásban, ne legyen semmilyen írásjel a számok között, ne a szavakat, hanem a számokat írják le stb. Annak ellenére

előfordultak ilyen figyelmetlenségek, hogy a feladat utasítása mellett zárójelben erre külön felhívták a figyelmet a feladatírók.

A tulajdonnevek helyesírására több feladat is készült. A legnehezebbnek az a feladat bizonyult, ahol nem mondatkezdő helyzetben álló szavak esetében kellett a két leírt formula közül a helyeset kiválasztani. Ennél a feladatnál nemcsak a teljes megoldottsági mutató (55,2%) lett alacsony, hanem a hibátlanul sikerült megoldások (9,2%) aránya is.

Komplexnek nevezzük azokat a feladatokat, ahol nemcsak egyféle szempontot kell figyelembe venni a megoldáshoz, hanem több tudáselemet, helyesírási szabályt is alkalmazni kell. Feladatíróként azt gondoltuk, hogy ezek lesznek a legnehezebbek, azonban – ahogy a 2. táblázatban látjuk – az átlagosnál csak egy kicsivel jelentettek nagyobb kihívást.

Összességében a 7. évfolyamos középdöntős feladatsor eredményei azt mutatják, hogy az olyan tudáselemek, amelyeket a diákok már alsó tagozat óta tanulnak, mint például a *j*-s és *ly*-os szavak helyesírása, már könnyűnek számítanak, hiszen belsővé váltak. A frissen, 7. osztályban tanultak azonban, mint a többszörösen összetett szavak helyesírásának szabályai, még mélyítésre várnak.

5. A döntős tanulók összes teszteredményeinek összehasonlítása

A 7. évfolyamosok első fordulójában 4385 tanuló versenyzett, a legjobb feladatlap 99 pontos, míg a leggyengébb 0 pontos lett. Az első fordulóból 1213 diák jutott tovább a második megmérettetésre. Az ott elért minimum és maximum pontokat az előző fejezetben már tárgyaltuk. A döntőbe összesen 37 fő került be a versenyszabályzat kiválasztási elveinek megfelelően.

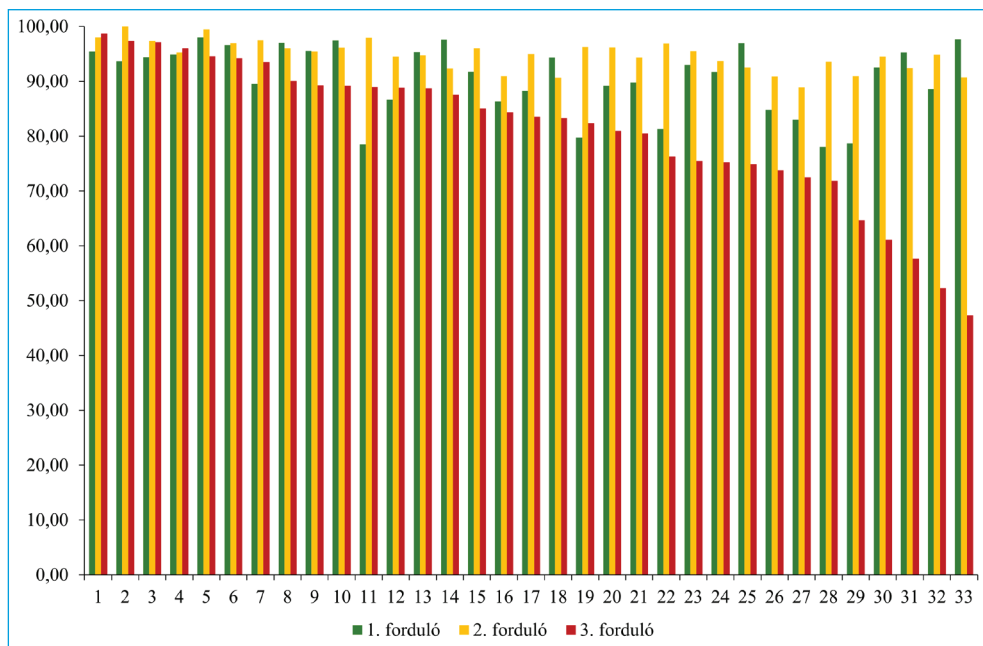
Összehasonlításunk során arra voltunk kíváncsiak, hogy a döntőbe jutott tanulók az első és második fordulóban hogyan teljesítettek. A 2. ábra a tanulók három mérési eredményét mutatja be.⁸ A 2. ábrán jól látható, hogy a három forduló közül a 2. sikerült a legjobban, amelynek átlagos megoldottsága a döntőbe jutott tanulók között 92 pont volt. Az első forduló megoldottságának átlaga 88 pont lett. A legnagyobb differenciáló ereje pedig a döntőnek volt, ott az átlagpontoszám 81,13 volt.

A döntőbe jutott diákok közül négyen is 80% alatt teljesítettek az 1. fordulóban. Ezzel az eredménnyel közel voltak ahhoz a határhoz, amely a második fordulóra való továbbjutás választóvonalára volt. A második fordulóban ugyanezek a tanulók már 90% fölött teljesítettek, majd a döntőben 64% és 88% közötti eredményeket értek el.

A döntő tesztjén gyengébb eredményt elért hetedikesek (47–61%) az első két fordulóban 90% fölött teljesítettek. Ez a teljesítményt negatívan befolyásoló pszichikai és egyéb tényezőkből is adódhatott, amilyen az ismeretlen környezet, helyzet, a vizsgadrukk, a teljesítménykényszer, a stressz. Az előző fordulóban nyújtott

⁸ A döntőbe 37 tanuló kerül be, de a táblázatban csak 33 tanuló adatait láthatjuk. Ennek oka, hogy az erdélyi tanulók az első két fordulót papíralapon írták meg, így azt nem tartalmazta az adatbázis, amelyet az elemzésünkhöz használtunk.

teljesítmény majdnem felére való visszaesése a döntőben mégis számottevő különbség. Érdekes tehát a tanulókat a helyesírás mellett a versennyel járó pszichés nyomásra is felkészíteni.



2. ábra

A döntőbe jutott tanulók versenyfordulóinak eredményei

A döntő első hat helyén végzett diákok mindhárom fordulóban 93% fölötti eredményeket értek el. Az utolsó megmérettetésen 94–98% között volt a teljesítményük. A pontszámkülönbségeket a szóegyenletes feladat (toldalékos tulajdonnevek folyóírás szerinti leírása), a betűrendbe sorolás, a *j*-s vagy *ly*-os hasonló hangzású szavak beillesztése, a mondattagolás, a helyesírási alapelv, az összetett szavak helyesírása (szóegyenlet), az írásjelek pótlása és az elválasztás adta. A hibázások több esetben is csak törtpontvesztéseket jelentenek.

Végezetül megnéztük azt, hogy milyen kapcsolat van a három versenyforduló eredményei között. Az adatok azt mutatják, hogy csak a 2. és 3. forduló között van közepesen erős szignifikáns együttjárás ($r=0,6$ $p<0,01$). Ennek a nem túl erős korrelációnak a hátterében több ok is állhat: a döntő mintájának alacsony száma, illetve az, hogy ezen a teszten a tanulók magas pontszámot értek el viszonylag kicsi szórással ($M=82$ $SD=12$). Illetve a 2. forduló tesztjén a döntőbe jutott tanulóknál a plafoneffektus hatása is megfigyelhető, ami gyengíti az összefüggést.

6. Következtetések

A döntőbe jutott tanulók 1. és 2. fordulójának eredményeit megvizsgálva azt látjuk, hogy bár a középdöntőben mindannyian 90% körül teljesítettek, a három teszteredményt összehasonlítva voltak átrendeződések a diákok között. További vizsgálatokat igényel annak a kérdésnek a megválaszolása, mi lehet az oka annak, hogy egyes tanulók, akik az első két versenyfordulóban magas teljesítményt nyújtottak, a döntőben csak 50% körül tudtak teljesíteni.

Irodalom

- Domonkosi Ágnes – Ludányi Zsófia: Problémaalapú szemlélet az anyanyelvi nevelésben, in Istók Béla – Lőrincz Gábor – Lőrincz Julianna – Simon Szabolcs (szerk.): *Tankönyvkutatás – fordított tankönyvek – kétnyelvűség, A Variológiai Kutatócsoport 9. nemzetközi tankönyvkutató szimpóziumának tanulmányai*, Komárom, Selye János Egyetem, 2020, 177–192.
- Juhász Valéria: *A beszédfejlődés segítése és a nyelvi tudatosság fejlesztése a sikeres olvasásért és tanulásért. Papír-ceruza-dobókocka játékgyűjteménnyel óvodásoknak és kisiskolásoknak*, Szeged, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2023.
- Juhász Valéria: A nyelvi tudatosság fejlesztése óvodásoknak és alsó tagozatos tanulóknak dobókockás játékokkal, *Képzés és Gyakorlat*, 2021/3–4, 136–148.
- Kovács Tibor Attila – Józsa Gabriella – Kohodné Tóth Andrea: A 7. évfolyam második fordulójának eredményértékelése. A feladatlap összeállítási elvei, tapasztalatok és következtetések, in Bárdos Dóra – Tóth Etelka (szerk.): *Helyesírás és tehetséggondozás a digitális térben. XXVI. Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny*, Nagykőrös, Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar, 2023, online kiadás, 44–53.
- [Helyesírás és tehetséggondozás](#)
- Snowling, Margaret J.: *Dyslexia. A Very Short Introduction*, Oxford, Oxford University Press, 2019.

ABSTRACTS

BÁRDOS, Dóra

Literary texts in the Simonyi Competition

The study examines the digital competition tasksheets created by the content developers of the Faculty of Pedagogy of Károli Gáspár University of the Reformed Church in Hungary between 2021 and 2024, and solved by the contestants. The analysis shows the proportion, the types, the methodology and the purpose of the tasks in which excerpts from works of fiction literature were used as a text base.

Keywords: literature, children's literature, youth literature, orthography and spelling competition, tasks

ERDÉLYI, Erzsébet

After publication – before publication

László Grétsy's work *A szóhasadás*

Paronymy of words with the same root was already proven to have existed from the Old Hungarian Period, but its exploration, the creation of its technical term, its definition, its classification into the Hungarian linguistic system, its comparison with foreign linguistic parallels, its typification and evaluation were only carried out in 1962, in László Grétsy's doctoral dissertation, which was published as a highly acclaimed textbook. After 60 years, popular form of the work reappears, proving that the phenomenon is still alive today as an economical means of vocabulary enrichment. The literature classifies it as a „rare form” of word formation, but the phrase „other form” would more accurately mark its place in the linguistic system.

Keywords: word formation mode, paronymy of words with the same root, word form splitting (szóhasadás), parallel form and meaning distribution, vocabulary enrichment

FEHÉR, Ágota

The spiritual journey of the Simonyi Competition

Selection – preparation – unleashing best potentials

Simonyi Zsigmond Orthographic Competition in the Carpathian Basin plays a key role in the development of spelling talents. From the 2020/2021 academic year, the competition will be organised by Faculty of Pedagogy of Károli Gáspár University of the Reformed Church in Hungary, now with the qualitative application of digital competences. The aim of the present study is to provide a summary of the spelling talent training for the helpers of the students entering the competition, in relation to the selection of the children involved and the processes of preparation in the field of spelling talent training, in terms of academic and personal development.

Keywords: spelling talent management, selection and identification criteria, world of spelling talents, spiritual resources, complex personal development

FEHÉR, Éva

Spelling basics, digital literacy and fifth grade competition tasks

In the tasks of Simonyi Zsigmond Orthographic Competition in the Carpathian Basin for fifth grade, pupils will not only encounter grammar problems from the fifth-grade spelling core material, but also examples from the lower grades. Part of the applied knowledge is the recognition and skill-level use of grammar rules that are already known. The overall presentation of the test tasks in the spelling competition shows why students should pay attention to the core material of the 1–4 grade textbooks and to digital literacy practice in their preparation.

Keywords: spelling, curriculum of Simonyi Competition, digital literacy, competition task, content development

GALUSKA, László Pál – SZINGER, Veronika

Lower case and capital letters

Tasks and results based on proper nouns in the fifth grade

In today's cultural dimension, where written information is increasingly conveyed, the competence to create written text is valued. At the same time, there is a contrast between the increasing amount of text-based information content and the declining trends in the reading, comprehension and text creation skills of the wider population. In our study, we examine the types of tasks related to the spelling of proper nouns in the 27th Simonyi Zsigmond Orthographic Competition in the Carpathian Basin, and the effectiveness of the contestant's. We collect the possible reasons for the effectiveness of task solutions, and what further areas of developmental impact there may be in task creation.

Keywords: spelling, proper noun, common noun, lowercase, capital

JÓZSA, Gabriella – KOVÁCS, Tibor Attila

Solution indicators of the seventh grade

This paper presents the results of 7th grade from the second round of the Simonyi Zsigmond Orthographic Competition in the Carpathian Basin. In our analysis we were interested in the characteristics of the complete set of tasks. We also looked at the results of the finalists, trying to understand the evolution of their results and which spelling skills helped them most to achieve a good result.

Keywords: talent management, mother tongue culture, spelling, meaning, solution indicators

KISS, Margit – VALLENT, Brigitta

From the results of the eighth grade competitors

In our study we analysed the solutions of 909 eighth-grade students from the second round of the Simonyi Competition. The results showed which tasks caused the most difficulties. To determine this, we considered two aspects: (1) the number of students who managed to solve a problem without making a mistake, and (2) a comparison of the percentage of students who scored in each problem. Success in solving spelling problems is not only based on knowledge of the rules, but can also be influenced by background knowledge, attention and the type of task.

Keywords: second round of the 27th Simonyi Zsigmond Orthographic Competition in the Carpathian Basin, 8th grade, teaching orthography and spelling, compound words, punctuation

VALLENT, Brigitta

Interesting facts about the results of the second round of sixth grade

In 2024 rounds of the Simonyi Competition were again held online. This allowed the competition data to be stored and organised, and created a corpus that can be used as a basis for a variety of analyses. This paper reviews the results of the second round of the 6th grade. It shows which problems caused difficulties, attempts to explain common errors, lists areas for improvement and compares this year's results with last year's, thus shedding light on the difficulty of some themes and problems.

Keywords: 2nd round of the Simonyi Zsigmond Orthographic Competition in the Carpathian Basin, average score and correct solution, vowel length, adjectives from proper nouns, geographical names

A kötet szerzői, közreműködői

Dr. Bárdos Dóra, egyetemi adjunktus, dékáni és dékánhelyettesi asszisztens
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
bardos.dora@kre.hu

Dr. Erdélyi Erzsébet, főiskolai docens, ny. oktató
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
erke1950@gmail.com

Fehér Ágota, egyetemi tanársegéd
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
feher.agota@kre.hu

Fehér Éva, főiskolai tanársegéd
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
feher.eva@kre.hu

Dr. Galuska László Pál, főiskolai docens
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
galuska.laszlo.pal@kre.hu

Górnagy Gyula, művésztanár
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
gornagy.gyula@kre.hu

Dr. H. Tóth István, egyetemi docens, ny. oktató
Univerzita Karlova, Prága
moszkva228@gmail.com

Dr. Józsa Gabriella, egyetemi docens
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
jozsa.gabriella@kre.hu

Dr. Kiss Margit, főiskolai docens
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
kiss.margit@kre.hu

Kovács Tibor Attila, egyetemi tanársegéd
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
kovacs.tibor.attila@kre.hu

Onhauszné Godó Benita, magyar nyelv és irodalom szakos tanár
Arany János Református Gimnázium és Kollégium
godo.benita@gmail.com

Prof. Dr. Pap Ferenc, egyetemi tanár
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
pap.ferenc@kre.hu

Dr. Szinger Veronika, főiskolai tanár
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
szinger.veronika@kre.hu

Dr. Tóth Etelka, főiskolai tanár
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
toth.etelka@kre.hu

Dr. Vallent Brigitta, egyetemi adjunktus
Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar
vallent.brigitta@kre.hu